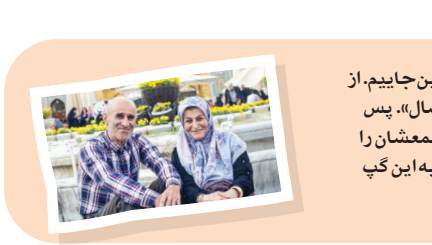

تنها خداوند می تواند گره کور مشکلات را بگشاید

رحمت الهی است؛ این خرائن چنان اند که به محض گشوده شدن، بر خلائق جاری می شوند و نیاز به چیز دیگری نیست و هیچ کسی نمی تواند مانع آن شود. بنابراین تنها خداوند می تواند گره کور مشکلات را بگشاید و اواست که می تواند در برابر ناملایمات از انسان دفاع کند.

می گوید: «ما هر سال همین موقع ها همین جاییم. از سالی که از پتانمان را داشتیم تا همین امسال». پس از پنج شش گپ به ثمر ننشسته، سراغ جمعشان را می گیریم و بعد بگیر نگیری، بالاخره تن به این گپ می دهند.

برداشتی، تا دارایی فروش امسالی و فراغت کشت بعد باقی است، خیال زیارت به سرشان می زند. جمع برنج کارهای لیچا را مهر ماه سال پیش میانه صحن نو دیده ایم؛ در تاریخی که هر سال، پس از برداشت و فروش برنج به زیارت می آیند، گوهر خانم

آیت الله مکارم شیرازی در شرح دعای روز بیست و دوم ماه رمضان آورده است: در برخی روایات روی ذکر «یا فتّاح» برای حل مشکلات تکیه شده، چرا که این صفت بزرگ الهی که به صورت صیغه مبالغه از «فتح» آمده بیانگر قدرت پروردگار بر گشودن هر مشکل و از میان بردن هر اندوه و غم و فراهم

فصل زیارت کشت کارها

لا بد قصه باید این باشد که هر آدمی در فصل فراغت و دارایی، دلش هوای زیارت می کند. به همین رسم هم است که کشاورز جماعت پس از فصل گندم و جو، پس از فصل برنج و زعفران، پس از... خلاصه پس از هر

با هم
پیش قدمتیم

اهالی حرم

آرمان اورنگ| جمع

آدم های دور حوض سخن نواز دور داد می زند مال یک جایی حوالی رشت اند. این را می شود از فرم کشیدگی ته کلمه هایی که بینشان رد و بدل می شود، فهمید و البته از فرم صورت مردهایشان که همه ما لابد هزار بار یکی شبیهشان را توی سفرهای شمالمان دیده ایم، روی هم رفته هفت نفرند و همگی آدم هایی که بیشتر عمرشان وسط خزانه و زمین برنج گذشته است. ما اما از انبوه روایت های همه جمع، راهی پیدا می کنیم به یک روایت ۵۰ساله؛ به ماجراهای مزه داری که «گوهر سیدی» دربارۀ ازدواج و قبل و بعدش تعریف می کند.

شما کجا به دنیا آمده اید؟

بیرون رشت. بهش می گویند لشت نشا، روستای لیچا. می شود نزدیک های دریای سفیدرود از بغل روستای ما رد می شود.

پس می شود وسط جنگل ها، وسط سخاوت زمین و پربایی.

جنگل مال بچگی های ما بود. آن سال ها ۳۰-۲۰ دقیقه طول می کشید از توی جنگل رد شویم. یک راه پاکوب بود وسطش. ولی بعد مردم همه جنگل ها را بریدند و باغ درست کردند. آن راه هم ماشین رو شد. تازه این مال وقتی است که ما یادمان مانده. بابایمان می گفتند آن موقع ها نمی شده از جنگل رد شوند، از پس که درخت بوده. می گفتند چقدر آدم لای درخت ها گم می شده. درخت هایی بود که چهار نفر دست باز می کردند، ولی به دورش نمی رسید. همه این ها را

ای عمار! امیرایت علیاقد سلک وادیا ی سلک الناس وادیا غیره، فاسلک مع علی ودرج الناس

عمار! هر وقت دیدی که علی(ع) تنها به راهی می رود و همه مردم به راهی دیگر، تو مردم را واگذار و در مسیری برو که علی(ع) می رود.

برش

در این نمایش آیینی یک شبیه خوان در نقش قنبر، غلام امام علی(ع) در صحنه ای کنار یک در می نشیند و با مولای خود راز و نیاز می کند و حوادث و وقایعی را که بر ایشان رفته یادآور می شود. نکته مهم این است تنها مردان مراسم قنبرخوانی نداشتند و یک نوع قنبرخوانی در میان زنان نیز اجرا می شده است. در برخی بخش های ایران قنبرخوانی به صورتی دو نفره نیز برگزار می شود. در برخی اشکال این آیین، فردی در نقش قنبر و فردی در نقش امیرالمؤمنین(ع) به اجرای تعزیه می پردازند.

یادتان است چند سفر مشهد آمده اید؟

بله. از ۴۱ سال پیش، هر سال هم همراه آمده ایم.

هر سال؟ چطور این قدر دقیق خاطراتان مانده؟

به عمر «آزینا» یمان. ما دخترمان را که داشتیم،

تکاهی به آیین «قنبرخوانی» در ماه مبارک رمضان

یادگار یک ایرانی که عاشق علی(علیه السلام) بود

را به سر می گوید و به ندبه و عزاداری می پردازد، به طوری که از حال می رود و بی هوش می شود. این روایات، قصه منتخب تعزیه خوانان ایرانی شد و همان طور که گفتیم به صورت مراسمی آیینی و تعزیه خوانی در برخی شهرهای کشورمان در ایام ماه مبارک رمضان اجرا می شود.

در این نمایش آیینی یک شبیه خوان در نقش قنبر، غلام امام علی(ع) در صحنه ای کنار یک در می نشیند و با مولای خود راز و نیاز می کند و حوادث و وقایعی را که بر ایشان رفته یادآور می شود. نکته مهم این است تنها مردان مراسم قنبرخوانی نداشتند و یک نوع قنبرخوانی در میان زنان نیز اجرا می شده است. در برخی بخش های ایران قنبرخوانی به صورتی دو نفره نیز برگزار می شود. در برخی اشکال این آیین، فردی در نقش قنبر و فردی در نقش امیرالمؤمنین(ع) به اجرای تعزیه می پردازند.

قنبر از ابتدای حرکت به سمت منزل امام علی(ع) اشعاری در مدح سیدالاصحبا(ع) می خواند و حاضران نیز با ذکر صلوات و تکرار برخی ابیات، او را همراهی می کنند و در نهایت با رسیدن به در خانه امیرالمؤمنین(ع) به دیدار ایشان

پنجشنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۲ | ۲۲ رمضان ۱۴۴۴ | ۱۳ آذرین ۲۰۲۳ | سال سی و نهم | شماره ۱۰۰۶ | ویژه نامه ۵۸۹

و گاه با اندیشه درک می شود، مانند گشودن پیچیدگی اندوه ها و غصه ها یا گشودن رازهای علوم و نیز داوری میان دو تن و گشودن مشکل نزاع و مخاصمه آن ها. تعبیر به «افتخ» در دعای روز بیست و دوم ماه مبارک رمضان که از ماده «فتح» به معنای گشودن است، اشاره به وجود خرائن

چرا؟! ■

چون داداش بزرگش، شوهر خواهر بزرگم بود. هر دوتا برادر توی جوانی تند بودند. برای همین بابام می گفت: «یک دختر دادم بهشون، دومی رو نمیدم». هیچی دیگه، ۱۲ بار آمدند خواستگاری. ۱۱ بارش پدرم قبول نکرد. (می خندد)

۱۲ بار؟! ■

بله. چند سال پس از اینکه به هم رسیدیم، پدرم گذرش به یک پیرمرد دعانویس افتاده بود، نزدیک همان لیچا. رفته بود برای مرضی بچه دعا بگیرد. رسم بود، اعتقاد داشتند آن موقع. مثل اینکه پدرم به طرف گفته بوده: «یک دعای خوبی بده» که مثلاً الافمان کنی و از این حرف ها. انگار به طرف برخورده بود. گفته: «تو دعای منو قبول نداری؟» پدرم گفته: «چرا، ولی حالا دعای خوب بده...» طرف گفته بود: «نه. تو قبول نداری...» بعد هم گفته بود: «فلانی دامادته؟» پدرم گفته بود: «گیرم که بله. چطور؟» پرسیده بود: «چند بار دوازدهم بود خواستگاری؟» پدرم گفته بود: «۱۲ بار». باز پرسیده بود: «چی شد که ۱۱ بار دختر ندادی، دفعه دوازدهم دادی؟!» پدرم گفته بود: «نخواستم بدم...» ولی آخر سر طرف لو داده بود بار دوازدهم به این ها دعا داده؛ گفته بود: «نخیر. دفعه دوازدهم کار دعای من بود!» (می خندد)

خلاصه می گفتند پدرم چنان گذاشته بوده توی گوش بنده خدا که بیچاره پرت شده بوده آن ور خانه. ولی کار ندارم، هر طور بود ما همدیگر را می خواستیم. آخر هم (۵ سال پیش به هم رسیدیم. به همین آقا هم قسم می خورم هیچ وقت با هم دعوا نکرده ایم. یک بار من نپرسیدم تو اصلاً چی داری چی نداری، یک بار نگفتم از اینجا بلند شو، بشین اون ور... هیچ وقت.

یکی از قدیمی ترین مصحف های خطی

جهان در حرم مطهر رضوی

قرآن منسوب به

حضرت علی(علیه السلام)

در روزگار ما مردان هنر به خصوص آن ها که دست به قلم دارند و اهل هنر خطاطی و کتابت هستند، معمولاً افرادی دارای طبع لطیف اند که به گوشه دنجی قناعت کرده و معمولاً روزگارشان در آرامش سپری می شود. برای همین ممکن است شنیدن از هنر کتابت امام علی(ع) که به جنگاوری مشهور است برایمان دور از ذهن باشد و نتوانیم این شیرمرد میدان را دست به قلم در کنجی آرام تصور کنیم. با وجود این، امام علی(ع) جزو نخستین کاتبان قرآن است که در زمان پیامبر(ص) همراه با تعدادی دیگر از صحابه و به سفارش و توصیه پیامبر(ص) نگارش قرآن را به خط کوفی آغاز کردند. به دنبال امام علی(ع) دیگر ائمه(ع) هم این راه را به خوبی ادامه دادند. امروزه تعدادی مصحف قرآن وجود دارند که در موزه ها نگهداری شده و به ائمه اطهار(ع) منسوب هستند. یکی از قدیمی ترین مصحف های خطی جهان، قرآنی منسوب به حضرت علی(ع) است که در سال ۱۰۰۹ هجری قمری توسط شاه عباس صفوی وقف حرم مطهر رضوی شد. این قرآن بسیار ارزشمند دارای ویژگی های متعددی است که نمایانگر قرائات، رسم الخط، شمارش آیات، اسما سور و ترتیب مصحف است که از سوره حمد آغاز شده و به سوره ناس ختم می شود. جنس این مصحف شریف بنا به قول مشهور، از پوست آهواست که البته در اقوال مختلف به پوست گاو و گوسفند نیز اشاره شده است. این اثر در ابعاد ۲۰ و ۲۶ و ۲۵ و ۳۲ قرار دارد و جنس ورق، مرکب و خط نیز نشان دهنده قدمت این اثر نفیس است.

گفتنی است در سال های گذشته از این قرآن در موزه آستان قدس رضوی رونمایی شد. سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی با برخورداری از ۲۳ هزار نسخه قرآن و جزوات قرآنی متعلق به دوران صدر اسلام تاکنون، یکی از مراکز بی بدیل علوم قرآنی در جهان اسلام است.

ایران حضور دارند که نقل قنبرخوانی را سینه به سینه آموخته اند و حدیث عشق قنبر به مولا را هر رمضان برای عاشقان و ارادتمندان به امام علی(ع) بازگو می کنند. یکی از جذاب ترین برنامه ها در مسجد جامع برپایی مراسم تعزیه با عنوان «قنبرخوانی» است که پس از پایان مراسم عزاداری و سینه زنی عزاداران، آغاز می شود .

از «قنبرخوانی» تا «هو علی جانی»

در شهر گرمه در ایام شهادت حضرت علی(ع) که مصادف با روزهای نوزدهم، بیستم و بیست و یکم ماه مبارک رمضان است اهالی و دوستداران مولای متقیان در ماتم و اندوه فرو می روند و همه جا یکپارچه سیاه پوش می شود و به تعزیه، عزاداری، سینه زنی، نوحه خوانی و اجرای مراسم قنبرخوانی می پردازند. یکی از این مراسم ها «شبیه خوانی قنبر» است که در شب احیای ۲۱ ماه رمضان انجام می شود. در این شبیه خوانی مردی با در دست داشتن کشکول و تبرزین، در مراسمی خاص و با خواندن اشعار مذهبی، نام حضرت علی(ع) را فریاد می زند و می طلبد. مردم نیز با گریه و سوگواری با نیت و حاجت های مختلف، مقداری پول به داخل کشکول شبیه خوان می ریزند. در کاشمر نیز این مراسم در ظهر روز بیست و یکم ماه رمضان پس از نماز جماعت در مسجد جامع شهر معمولاً به همین شکل برگزار می شود.

اهالی روستای داروان رفسنجان نیز از گذشته مراسم قنبرخوانی را در روز شهادت امام علی(ع) برگزار می کنند. آیین دیگری به نام «هوعلی جانی» یا «بلبل علی» در برخی روستاهای رفسنجان در شب ۲۷ ماه رمضان انجام می شود. در این آیین تعدادی از بچه ها با خواندن اشعاری در وصف و مدح حضرت علی(ع) به در خانه ها می روند و اهالی روستا هدایا یا خوراکی هایی را به عنوان تبرک به آن ها می دهند .